Oświadczenie złożone
przez senatora Jerzego Wcisłę
na 28. posiedzeniu Senatu
w dniu 12 lutego 2025 r.

Oświadczenie skierowane do minister zdrowia Izabeli Leszczyny

Szanowna Pani Minister!

Jedną ze sfer, która wchodzi w fazę kryzysu, jest sfera orzekania o niepełnosprawności. W sprawie rosnącego problemu orzekania o niepełnosprawności zwracają się do mnie samorządy głównie z województwa warmińsko-mazurskiego, ale wiem, że jest to problem ogólnopolski.

Powiatowe zespoły do spraw orzekania są przeciążone. Czas oczekiwania na wydanie orzeczenia sięga nawet kilkunastu miesięcy, a głównym tego powodem są powiększające się braki kadrowe. W konsekwencji osoby z niepełnosprawnościami pozostają bez dostępu do świadczeń, rehabilitacji i możliwości podjęcia zatrudnienia na chronionym rynku pracy. By nie doszło do całkowitego załamania w tym zakresie, istnieje potrzeba podjęcia szybkich reform obejmujących następujące zmiany:

— zmianę zasad kwalifikacji lekarzy orzeczników – obecne wymagania są zbyt rygorystyczne i skutecznie zniechęcają lekarzy do podejmowania się tej funkcji, konieczne jest uznanie kwalifikacji orzeczników na podstawie dyplomu i ukończonych szkoleń, bez konieczności odnawiania certyfikatów, certyfikacja powinna mieć charakter bezterminowy, a dalszy rozwój kompetencji powinien odbywać się w drodze szkoleń, a nie wypełniania kolejnych procedur administracyjnych;

— zwiększenie finansowania zespołów orzekających, co umożliwi zapewnienie godnych wynagrodzeń dla lekarzy i przyciągnięcie nowych specjalistów do systemu orzecznictwa – bez odpowiednich nakładów finansowych sytuacja nie ulegnie poprawie;

— odblokowanie możliwości zatrudniania orzeczników z innych województw – w szczególności chodzi o umożliwienie współpracy sąsiadujących ze sobą samorządów w różnych województwach (w przypadku Warmii i Mazur kluczowe jest umożliwienie wymiany kadr z województwami kujawsko-pomorskim i pomorskim), co pozwoliłoby zmniejszyć problemy kadrowe w regionach o największych brakach, a jednocześnie utrzymać efektywność pracy orzeczników.

Samorządy z Warmii i Mazur podkreślają, że bierność w opisanej sprawie doprowadzić może do tego, że osoby najbardziej potrzebujące wsparcia będą go pozbawione. W ich imieniu apeluję do rządu o pilne podjęcie działań legislacyjnych i organizacyjnych, które usprawnią system orzecznictwa, zwiększą dostępność lekarzy orzeczników i umożliwią samorządom skuteczne działanie. Samorządy są najbliżej mieszkańców i najlepiej rozumieją skalę problemu. Mam nadzieję, że ich postulaty zostaną wysłuchane i wdrożone, jeśli zależy nam na sprawnym i sprawiedliwym systemie orzecznictwa w Polsce.

Jerzy Wcisła